

บทที่ 1

บทนำ

1.1 หลักการและเหตุผล

นับตั้งแต่ปลายปี พ.ศ. 2548 เป็นต้นมา เศรษฐกิจเริ่มมีแนวโน้มชะลอตัว และถดถอยลง ไปเรื่อย ๆ จนถึงปัจจุบัน ปัจจัยหลักคือ การเมืองที่ไม่มั่นคง ราคาน้ำมันที่สูงขึ้นเรื่อย ๆ อย่าง ต่อเนื่อง และค่าครองชีพที่สูงขึ้น เป็นต้น จากรายงานการพัฒนาเพื่อความยั่งยืนของเครือซีเมนต์ ไทย ปี 2549 พบว่าอุตสาหกรรมปูนซีเมนต์ในประเทศยังมีกำลังการผลิตส่วนเกิน โดยมีกำลังผลิต รวม 55 ล้านตัน ขณะที่มีความต้องการเพียง 27 ล้านตัน ซึ่งลดลงจากปี 2548 ทำให้ผู้ผลิตต้อง ส่งออกไปต่างประเทศ ส่วนตลาดก่อสร้างหิรมทรัพย์มีอัตราการขยายตัวเล็กน้อยจากโครงการลงทุน ของภาครัฐและเอกชน ทั้งงานสร้างที่อยู่อาศัยใหม่และงานต่อเติมซ่อมแซม แต่จากภาวะเศรษฐกิจที่ ชะลอตัวลง ส่งผลให้ตลาดวัสดุก่อสร้างมีการแข่งขันด้านราคารุนแรงขึ้น (คณะกรรมการพัฒนาผู้ ความยั่งยืน เครือซีเมนต์ไทย, 2549 : ระบบออนไลน์)

และจากรายงานสถานการณ์เศรษฐกิจอุตสาหกรรม ประจำเดือนธันวาคม 2550 พบว่า เดือนพฤศจิกายน 2550 ปริมาณการผลิตและปริมาณการจำหน่ายปูนซีเมนต์ในประเทศยังคงชะลอ ตัวลงอย่างต่อเนื่องเมื่อเทียบกับเดือนก่อนลดลงร้อยละ 4.16 และ 0.56 ตามลำดับ และเมื่อเทียบกับ เดือนเดียวกันของปีก่อน ลดลงร้อยละ 2.76 และ 7.29 ตามลำดับ เนื่องจากธุรกิจก่อสร้างหิรมทรัพย์อยู่ ในภาวะซบเซา ตามการบริโภคและการลงทุนในประเทศที่ชะลอตัวลง เพราะขาดความเชื่อมั่นทาง เศรษฐกิจ คาดว่าการผลิตและการจำหน่ายปูนซีเมนต์ในประเทศในเดือน ธันวาคม 2550 และ เดือนมกราคม 2551 มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น เนื่องจากเริ่มเข้าสู่ฤดูกาลก่อสร้างและประกอบกับหลังการ เลือกตั้งทำให้เกิดความชัดเจนทางการเมืองมากขึ้น ทำให้ความเชื่อมั่นในการบริโภคและการลงทุน ภายในประเทศเพิ่มขึ้น แต่ปัจจัยเสี่ยงในด้านราคาน้ำมันเพิ่มสูงขึ้นยังเป็นตัวแปรสำคัญที่จะมีผลต่อ การฟื้นตัวของภาคก่อสร้างหิรมทรัพย์ (สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม, 2550 : ระบบออนไลน์)

เมื่อพิจารณาที่อุตสาหกรรมคอนกรีตภายในประเทศพบว่า ผลการสำรวจดัชนีความ เชื่อมั่นของธุรกิจให้อุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์คอนกรีตไทยในไตรมาสที่ 4 ปี พ.ศ.2549 ปรับตัว เพิ่มขึ้นจาก 86.4 ในไตรมาสที่ 3 ปี พ.ศ.2549 เป็น 91.3 ถึงแม้ว่าจะมีการปรับตัวเพิ่มขึ้นแต่จะเห็น ได้ว่าค่าดัชนีความเชื่อมั่นของธุรกิจให้อุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์คอนกรีตไทย ยังคงมีค่าต่ำกว่าระดับ

100 แสดงว่านักธุรกิจมีความมั่นใจในสถานการณ์ด้านต่าง ๆ ว่าอยู่ในระดับต่ำ แต่มีแนวโน้มที่ดีขึ้นเป็นลำดับ (มีค่าดัชนีต่ำกว่าระดับ 100 แปลไตรมาสติดต่อกัน)

ทั้งนี้จะสังเกตได้ว่าความเชื่อมั่นที่ยังปรับตัวต่ำกว่าระดับ 100 เป็นผลมาจากการที่ยังมีความมั่นใจต่อสถานการณ์ทั้งในปัจจุบันและในอนาคตอยู่ต่อไปอย่างต่อเนื่อง การที่ดัชนีความเชื่อมั่นยังคงแสดงทิศทางการเคลื่อนไหวอยู่ในระดับที่ต่ำกว่า 100 ต่อเนื่องกันหลายไตรมาส นับตั้งแต่ต้นปี พ.ศ.2548 เป็นต้นมา เนื่องจากเริ่มมีความกังวลมากขึ้นเกี่ยวกับความเสี่ยงต่าง ๆ ทางเศรษฐกิจ แม้ว่าในระยะหลังราคาน้ำมันเริ่มปรับตัวลดลง แต่การเมืองที่ยังคงมีปัญหาอยู่ จึงทำให้ส่งผลกระทบต่อทางจิตวิทยาในเชิงลบต่อความเชื่อมั่นของนักธุรกิจ (ศูนย์พยากรณ์เศรษฐกิจและธุรกิจ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย, 2550 : 4)

ผลิตภัณฑ์คอนกรีตเป็นผลิตภัณฑ์ที่ได้เข้ามามีบทบาทสำคัญในการก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐานทางสาธารณูปโภค การก่อสร้างถนน ที่อยู่อาศัย และโรงงานอุตสาหกรรม ฯลฯ โดยผลิตภัณฑ์คอนกรีตสามารถแบ่งได้เป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ คอนกรีตผสมเสร็จและคอนกรีตสำเร็จรูป คอนกรีตผสมเสร็จจะมีลักษณะเป็นคอนกรีตเหลวที่ใช้สำหรับการเทลงในแบบเพื่อขึ้นรูปตามที่ต้องการ ส่วนคอนกรีตสำเร็จรูปนั้นจะเป็นคอนกรีตที่ขึ้นรูปและแข็งตัวตามแบบที่กำหนดไว้เรียบร้อยแล้ว ตัวอย่างของผลิตภัณฑ์คอนกรีตสำเร็จรูป เช่น แผ่นพื้นคอนกรีต เสารั้ว เสาไฟฟ้า บล็อกคอนกรีต และท่อคอนกรีต เป็นต้น สำหรับท่อคอนกรีตนั้นมีการนำมาใช้งานอยู่หลากหลายประเภท ในประเทศจีน บราซิล และกาซัคสถานมีการนำคริสโซไลท์ซึ่งเป็นแร่ใยหินสีขาวชนิดหนึ่งที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติมาเป็นส่วนผสมและใช้ในการผลิตท่อประปาคอนกรีตใช้ในประเทศ (กรมทรัพยากรธรณี กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, 2549 : ระบบออนไลน์) ในประเทศไทยส่วนใหญ่ท่อคอนกรีตมักถูกนำมาใช้เกี่ยวกับงานระบายน้ำ ตัวอย่างของผลิตภัณฑ์ เช่น ท่อระบายน้ำชนิดปากกลิ้งราง ,ท่อระบายน้ำชนิดปากกระฉัง ,ท่อคอนกรีตเสริมเหล็กสำเร็จรูปสี่เหลี่ยม ,ท่อตันลอด (Jacking Pipe) , บ่อพักคอนกรีต และรางระบายน้ำคอนกรีต (บริษัทผลิตภัณฑ์คอนกรีตชลบุรีจำกัด(มหาชน), 2550 : ระบบออนไลน์) แต่ก็มีมีการนำท่อคอนกรีตมาใช้กับระบบไฟฟ้าใต้ดินเช่นกัน ดังที่การไฟฟ้านครหลวงได้นำท่อตันลอด(Jacking Pipe) มาใช้ในโครงการร้อยสายไฟฟ้าใต้ดิน ในประเทศไทยเริ่มมีการนำสายไฟฟ้าที่ปกติจะร้อยผ่านเสาไฟฟ้าไปตามถนนต่าง ๆ ลงใต้ดินในพื้นที่หลายจังหวัด และมีแนวโน้มว่าอนาคตจะมีการนำสายไฟฟ้าลงใต้ดินมากขึ้นตามโครงการร้อยสายไฟฟ้าใต้ดินของการไฟฟ้านครหลวงที่มีการเปิดประมูลงานกัน ดังนั้นท่อคอนกรีตชนิดนี้จึงมีแนวโน้มที่จะมีการใช้อย่างแพร่หลายมากขึ้น

ในจังหวัดเชียงใหม่ท่อคอนกรีตเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีการนำมาใช้อย่างแพร่หลายโดยเฉพาะท่อคอนกรีตสำหรับงานระบายน้ำเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีส่วนสำคัญอย่างมากในโครงการก่อสร้างต่าง ๆ

ซึ่งจำเป็นจะต้องมีระบบสาธารณูปโภคที่ดีเพื่อจัดการกับการระบายน้ำหรือระบายของเสียที่เกิดขึ้นภายในโครงการ โดยโรงงานผลิตคอนกรีตในจังหวัดเชียงใหม่มีทั้งสิ้น 61 โรง ประกอบด้วยโรงงานผลิตคอนกรีตผสมเสร็จและโรงงานผลิตคอนกรีตสำเร็จรูป จากโรงงานผลิตคอนกรีตทั้งหมดนั้น ส่วนใหญ่จะเป็นโรงงานผลิตคอนกรีตผสมเสร็จ และมีโรงงานผลิตท่อคอนกรีตสำหรับงานระบายน้ำอยู่ประมาณ 16 โรง (กรมโรงงานอุตสาหกรรม, 2550 : ระบบออนไลน์) ผู้ประกอบการธุรกิจประเภทนี้จะมีลักษณะเป็น "ผู้ผลิต" สินค้า โดยสินค้านี้จะอยู่ในประเภทสินค้าที่เรียกได้ว่าเป็น "สินค้าเฉพาะเจาะจง" สำหรับกลุ่มลูกค้า กระบวนการผลิตเป็นไปในลักษณะที่ไม่ได้ใช้เทคโนโลยีขั้นสูงมากนัก และเนื่องจากมีโรงงานผลิตท่อคอนกรีตสำหรับงานระบายน้ำในจังหวัดเชียงใหม่อยู่หลายแห่งนี่เอง ทั้งโรงงานที่ได้รับการรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม (มอก.) และโรงงานที่ไม่ได้รับมอก. จึงทำให้มีการแข่งขันในธุรกิจประเภทนี้สูง อีกทั้งจากปัจจัยทางเศรษฐกิจและปัจจัยต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นนับเป็นเหตุทำให้ต้นทุนวัตถุดิบ การขนส่ง และงานบริการสูงขึ้น ไม่ว่าทั้งทางตรงและทางอ้อม ผู้ประกอบการจึงพยายามลดต้นทุนดังกล่าวโดยปรับปรุงและเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิตและการทำงาน ซึ่งสามารถลดต้นทุนได้ในระดับหนึ่งเท่านั้น แต่ที่สำคัญอีกประการหนึ่งที่เรามองข้ามไม่ได้คือ การตลาด กล่าวคือ ทำอย่างไรจะสามารถเพิ่มยอดขายให้ได้ และทำอย่างไรจะขายให้ได้ราคาสูงขึ้นตามต้นทุนที่สูงขึ้น มีกำไรเพิ่มมากขึ้น ในภาวะเศรษฐกิจเช่นนี้ และที่สำคัญอีกประการหนึ่ง ลูกค้าของสินค้าชนิดนี้ ไม่ใช่ผู้บริโภคทั่วไป ผู้ซื้อสินค้าจะเป็นช่าง หรือบริษัทรับเหมาก่อสร้างที่จะทำหน้าที่วางท่อระบายน้ำ ดังนั้น การวิเคราะห์ตลาดสินค้าอุตสาหกรรม จะต้องคำนึงพฤติกรรมการซื้อที่อยู่ในลักษณะของ "องค์กร" ซึ่งจะมีลักษณะในการเลือก และตัดสินใจซื้อที่แตกต่างจากการเป็นผู้บริโภคโดยตรง

ดังนั้นผู้ศึกษาจึงมีความสนใจที่จะศึกษาถึงปัจจัยด้านการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ท่อคอนกรีตสำหรับงานระบายน้ำของผู้รับเหมาในอำเภอเมืองเชียงใหม่ เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงคุณภาพของผลิตภัณฑ์และบริการ อีกทั้งยังสามารถเป็นข้อมูลในการวางแผนการตลาดของธุรกิจผลิตภัณฑ์ท่อคอนกรีตสำหรับงานระบายน้ำให้ตรงกับความต้องการของลูกค้าต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาถึง ปัจจัยที่มีผลต่อกระบวนการตัดสินใจซื้อของผู้รับเหมาในอำเภอเมืองเชียงใหม่ต่อผลิตภัณฑ์ท่อคอนกรีตสำหรับงานระบายน้ำ
2. เพื่อศึกษาถึง ปัญหาที่ผู้รับเหมาในอำเภอเมืองเชียงใหม่ประสบในการซื้อผลิตภัณฑ์ท่อคอนกรีตสำหรับงานระบายน้ำ

1.3 ประโยชน์ที่จะได้รับจากการศึกษา

1. ทำให้ทราบถึง ปัจจัยที่มีผลต่อกระบวนการตัดสินใจซื้อของผู้รับเหมาในอำเภอเมือง เชียงใหม่ต่อผลิตภัณฑ์ท่อคอนกรีตสำหรับงานระบายน้ำ
2. ทำให้ทราบถึง ปัญหาที่ผู้รับเหมาในอำเภอเมืองเชียงใหม่ประสบในการซื้อผลิตภัณฑ์ท่อคอนกรีตสำหรับงานระบายน้ำ
3. เพื่อใช้เป็นข้อมูลเบื้องต้น ในการกำหนดกลยุทธ์ทางการตลาดของผู้ผลิตผลิตภัณฑ์ท่อคอนกรีตสำหรับงานระบายน้ำให้สอดคล้องกับความต้องการของลูกค้า

1.4 นิยามศัพท์ที่ใช้ในการศึกษา

ปัจจัยที่มีผลต่อกระบวนการตัดสินใจซื้อ หมายถึง ปัจจัยด้านการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ท่อคอนกรีตสำหรับงานระบายน้ำ ได้แก่ กระบวนการจัดซื้อของธุรกิจ ส่วนประสมทางการตลาดของสินค้าอุตสาหกรรม และตลาดองค์กร

กระบวนการตัดสินใจซื้อ หมายถึง กระบวนการจัดซื้อของธุรกิจ ที่ประกอบด้วย 8 ขั้นตอน ได้แก่ การรับรู้ปัญหา การกำหนดรายละเอียดและความต้องการผลิตภัณฑ์ การกำหนดคุณลักษณะผลิตภัณฑ์ การค้นหาผู้ขาย การชักชวนให้ผู้ขายเสนอขาย การเลือกผู้ขาย การกำหนดลักษณะเฉพาะของคำสั่งซื้อ และการทบทวนผลการสั่งซื้อ

ท่อคอนกรีตสำหรับงานระบายน้ำ เป็นท่อคอนกรีตที่วางไว้ใต้ผิวดินเพื่อระบายน้ำจากบริเวณถนนหรือพื้นที่ใกล้เคียง และระบายของเสียจากบริเวณอาคาร โรงงานอุตสาหกรรม เป็นต้น ในการศึกษาครั้งนี้จะศึกษาเฉพาะท่อคอนกรีตสำหรับงานระบายน้ำ 2 ประเภท ได้แก่ ท่อแบบปากลิ้นราง และท่อแบบปากกระฆัง ซึ่งท่อแบบปากลิ้นราง หมายถึง ท่อที่ปลายข้างหนึ่งบากเป็นบ่าที่ผิวด้านนอก และปลายอีกข้างหนึ่งบากเป็นบ่าที่ผิวด้านใน เพื่อให้สวมสลับบ้างกันได้อย่างเหมาะสม ส่วนท่อแบบปากกระฆัง หมายถึง ท่อที่ปลายข้างหนึ่งผายออกและปลายอีกข้างหนึ่งเป็นแนวตรง ปลายข้างที่ผายออกสามารถสวมปลายที่เป็นแนวตรงของท่อขนาดเดียวกันได้อย่างเหมาะสม

(มาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม มอก.128-2528, 2529 : 1)

ผู้รับเหมาก่อสร้าง หมายถึง ผู้รับเหมาก่อสร้างที่เป็นสมาชิกของชมรมผู้รับเหมาเชียงใหม่ ที่มีสำนักงานตั้งอยู่ในอำเภอเมืองเชียงใหม่และไม่มีรายชื่ออยู่ในบริษัทที่ถูกขีดชื่อออกจากทะเบียนหุ้นส่วนบริษัทจังหวัดเชียงใหม่